

IUSNATURALISMUS vs.
IUSPOSITIVISMUS III

Minimální přirozenoprávní obsah práva

- Přežití je cílem
- Vztah antropologických rysů člověka a nutných rysů právní úpravy
  - Lidská zranitelnost
  - Přibližná rovnost
  - Omezený altruismus
  - Omezené zdroje
  - Omezené porozumění a síla vůle

O. Weinberger – přirozené rudimenty společnosti

- Antropologické složky spravedlnosti:
  - Člověk je zoon politikon
  - Člověk je nadán svobodnou vůlí
  - Člověk je tvůrcem institucí
  - Jednání člověka je ovlivnitelné a ovlivněné působením norem
- Stanovení norem není aktem libovůle (ani v etice ani v právu)
- Přirozené rudimenty společnosti: přirozené reakce a způsoby chování.
- Nejedná se o přirozené právo, ale odkaz na přirozený základ.

Lon Fuller – vnitřní morálka práva

- Právo nelze definovat nezávisle na důvodech dodržování práva
- Principy legality (Procesní forma přirozeného práva):
  - Obecnost
  - Přístupnost (vyhlašování)
  - Retroaktivita
  - Jasnost
  - Bezrozpornost
  - Nepožadovat nemožné
  - Stálost v čase
  - Shoda normy a postupu aplikačních subjektů
- Tím se vytváří **jakékoli** právo
- Morálka vnější právu

Ronald Dworkin

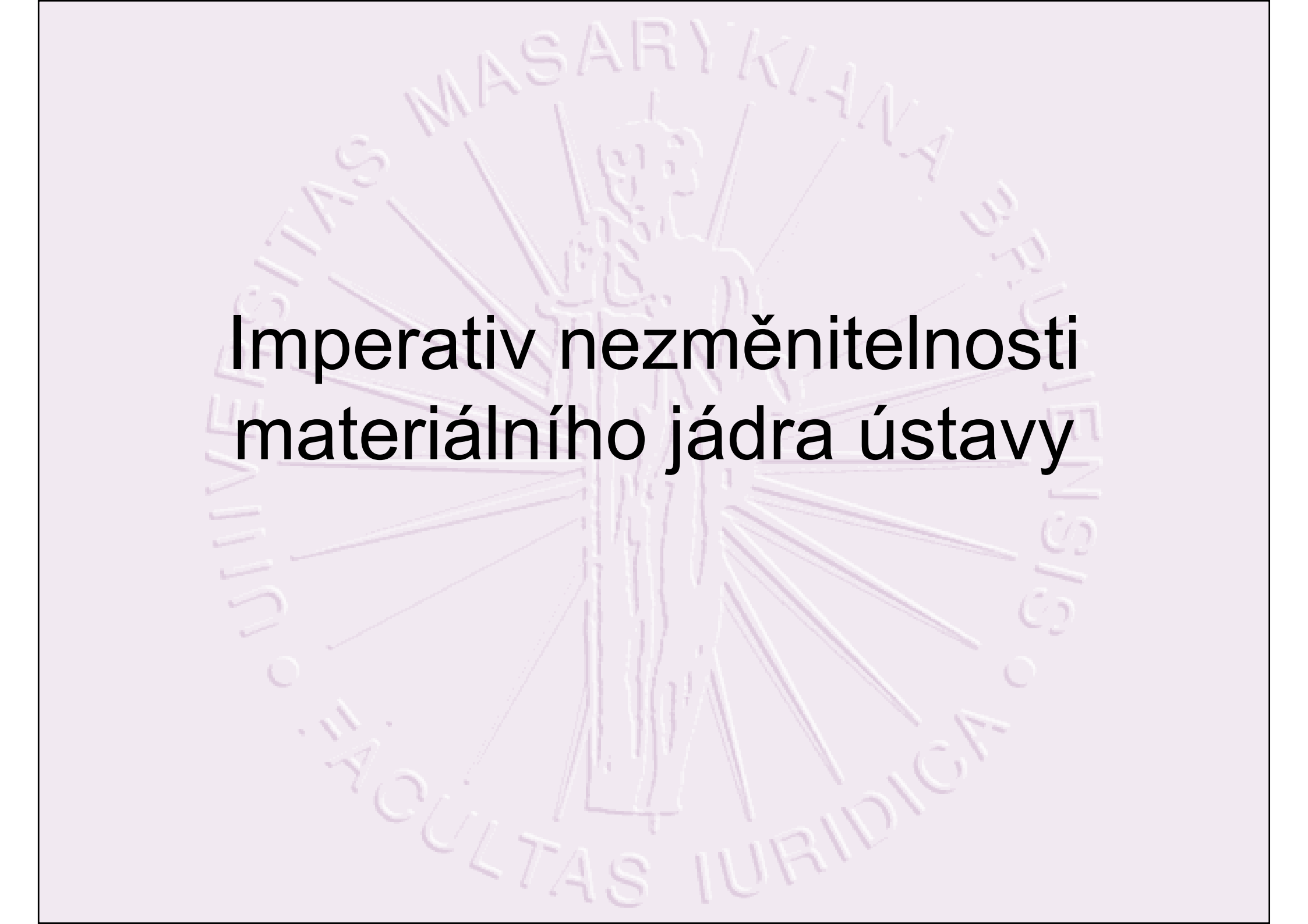
- Positivismus je model systému a systém pravidel, jehož ústřední představa jednoho jediného testu, co právo je, nás nutí pomíjet důležité role, které hrají ty standardy, jež pravidly nejsou.
- Soudce se pokusí nalézt nejlepší ospravedlnění, které může nalézt v principech politické morálky.
  - Zákon nepůjde proti jeho politickému přesvědčení.

Joseph Raz

- Právo může být hodnotné, ale může být také zdrojem zla.
- Odmítnutí rozdělovací/spojovací teze

Třídění obsahového napětí mezi právem a morálkou

- Konflikt demokratického a totalitního systému
  - Reakce na totalitní systém (priorita přirozeného nad pozitivním právem/priorita jednoho pozitivního nad druhým pozitivním)
  - Občanská neposlušnost
  - Negativní normotvorba
- Konkrétní rozhodování soudů
  - Jiří Boguszak – soudní jurisdikce (ve věcech lidských práv) fakticky zužuje uvážení v rozhodování státních orgánů
  - Pozitivní normotvorba

Imperativ nezměnitelnosti materiálního jádra ústavy

Materiální jádro ústavy

- **Materiální omezení prostoru ústavní revize**
- „La forme républicaine du Gouvernement ne peut faire l'objet d'une révision“. (revize Ústavy z roku 1875)
- „Změna podstatných náležitostí demokratického právního státu je nepřípustná.“ čl. 9 odst. 2 Ústavy ČR
- Georg Jellinek: „Stát může se zprostiti každé meze, kterou si sám položil, ale jen ve formách právních a tvoře si nové meze. [...] právně neexistuje absolutně neomezený suverénní stát.“

Diskuse o nezměnitelnosti materiálního jádra Ústavy

- **Alfred Verdross**: ustavit závazek dvou států – každý zaváže sám sebe; Ústava zároveň získá klauzuli nezměnitelnosti
- **František Weyr**: změna Ústavy je možná, a to za stejných podmínek, za jakých vznikla
- **A.V.**: Stát je při tvorbě Ústavy svobodný
- **Adolf Merkel**: Bez zmocnění Ústavy není možná žádná její změna

Oprávnění ke změně Ústavy - Carl Schmitt

- Ústavu lze měnit pouze za podmínky, že její identita a kontinuita jako celku zůstane zachována.
- Kompetence ústavodárná a ústavodárce x kompetence k vydávání ústavních zákonů a subjekt ústavně-zákonné normotvorby
- Vyloučeny jsou (ústavními změnami nejsou):
  - likvidace Ústavy
  - odstranění Ústavy
  - prolomení Ústavy
  - suspendování Ústavy
- **V každém případě vzniká suverén nový.**

Oprávnění ke změně Ústavy – **Hans Kelsen**

- Odlišení fakticity a normativity
  - Pro změnu nezměnitelné části Ústavy schází kompetenční norma
-
- Emanuel Joseph Siéyés: rozlišuje moc ustavující a ustavenou
  - Můžeme tedy rozlišit ústavní právo kvalifikované a ústavní právo jednoduché (rakouský ústavní soud)